

Uwagi RPO do projektu nowelizacji ustawy o rencie socjalnej

Kategoria: Sejm, Senat i Prezydent
Opublikowano: piątek, 09, luty 2024 15:16
Tomasz Smaś
Odslony: 1037

Marcin Wiącek przedstawił przewodniczącej sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, Katarzynie Ueberhan uwagi do obywatelskiego projektu zmiany ustawy o rencie socjalnej. Rzecznik Praw Obywatelskich z satysfakcją przyjmuje działania zmierzające do wzmocnienia wsparcia osób z niepełnosprawnością, także finansowego. Proponowana modyfikacja sposobu ustalania wysokości renty socjalnej poprzez jej odniesienie do minimalnego wynagrodzenia za pracę wychodzi naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom osób z niepełnosprawnością. Kierunek zmian nie budzi zastrzeżeń z punktu widzenia ochrony praw jednostki. W opinii Rzecznika projekt wymaga jednak pogłębionej refleksji.

Godne życie jednostki

Jego celem jest umożliwienie godnego życia osobom uprawnionym do renty socjalnej i pokrycia koniecznych wydatków związanych z niepełnosprawnością. Uzasadnienie wskazuje m.in. „Regularne wizyty u lekarzy specjalistów, systematyczna rehabilitacja, niezbędny sprzęt rehabilitacyjny, specjalistyczne żywienie oraz środki higieny osobistej wymagają dużych nakładów finansowych. Obecna kwota renty socjalnej nie pokrywa koniecznych wydatków związanych z niepełnosprawnością. Sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy ograniczająca podjęcie zatrudnienia oraz niska kwota renty socjalnej nie pozwalają na usamodzielnienie się, w wyniku czego osoby niepełnosprawne pozostają na utrzymaniu rodzin. Zwiększenie kwoty i jej coroczna waloryzacja umożliwią w większym stopniu pokrycie koniecznych wydatków oraz zwiększą szanse na niezależne życie”.

Za zasadnością proponowanego rozwiązania przemawiają zatem zarówno względy ekonomiczne - niska wysokość świadczenia, jak i społeczne - problemy z dostępem osób z niepełnosprawnością do rynku pracy.

W związku z tym projektowane rozwiązanie wydaje się niewystarczające. Nie obejmuje bowiem wszystkich grup osób z niepełnosprawnością uprawnionych do świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego w wysokości niższej niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę. Zasadne jest zatem rozważenie rozszerzenia podmiotów podlegających temu mechanizmowi poprzez uwzględnienie osób, szczególnie z niepełnosprawnością, uprawnionych do świadczeń z zabezpieczenia społecznego niższych niż wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Wsparcie państwa

Świadczenia pieniężne, takie jak zasiłki dla osób niepełnosprawnych, stanowią jedną z form wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez państwa-strony Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Takie świadczenia często uwzględniają wydatki związane z niepełnosprawnością i ułatwiają pełne włączenie osób z niepełnosprawnościami w społeczeństwo.

Środki finansowe przyznawane osobie z niepełnosprawnością potrzebującej wzmoczonego wsparcia służą jego realizacji w postaci np.: asystencji osobistej, opieki wytchnieniowej, urządzeń i wyrobów medycznych oraz pomocy technicznych, indywidualnych środków transportu dostosowanych do potrzeb osoby z niepełnosprawnością, usług zdrowotnych i innych. Nie są one ograniczone do usług świadczonych w domu - trzeba zapewnić możliwość ich rozszerzenia na obszary: zatrudnienia, edukacji, udziału w życiu politycznym i kulturalnym, wspierania roli rodziców oraz docierania do krewnych i innych osób, udziału w życiu politycznym i kulturalnym, zainteresowań i zajęć w czasie wolnym, podróży i rekreacji.

Uwagi RPO do projektu nowelizacji ustawy o rencie socjalnej

Kategoria: Sejm, Senat i Prezydent
Opublikowano: piątek, 09, luty 2024 15:16
Tomasz Smaś
Odśloni: 1037

Stanowią więc one istotny element z punktu widzenia realizacji prawa do niezależnego życia. Z tych też względów projektowane rozwiązania powinny być oparte na postanowieniach Konwencji, zapewniającej spójność systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Zgodnie z komentarzem ogólnym nr 5, wsparcie to powinno być oceniane z wykorzystaniem indywidualnego podejścia do danego przypadku oraz dostosowane do konkretnych działań i faktycznych przeszkód na drodze do włączenia w społeczeństwo, jakie napotykają osoby z niepełnosprawnościami.

Regulacja umożliwiająca podniesienie kwoty wsparcia tylko jednej z grup osób uprawnionych do świadczeń z zabezpieczenia społecznego w wysokości niższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę nie wydaje się optymalna. Powstaje bowiem wątpliwość, czy nie powoduje to istotnego ryzyka naruszenia konstytucyjnej zasady równego traktowania oraz sprawiedliwości społecznej.

Ponadto modyfikacja wysokości świadczeń z zabezpieczenia społecznego poprzez ich odniesienie do minimalnego wynagrodzenia za pracę nie pozostanie bez wpływu na dostęp osób z niepełnosprawnością do instrumentów wsparcia przewidzianych w innych aktach warunkujących uprawnienie do świadczeń od spełnienia kryterium dochodowego m.in. w ustawie o pomocy społecznej, ustawie o dodatkach mieszkaniowych, ustawie o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Materia ta powinna być również uwzględniana w kontekście projektowanych rozwiązań i poddana szczegółowej analizie.

Rzecznik prosi przewodniczącą komisji o uwzględnienie tych uwag w dalszych pracach legislacyjnych.

Źródło: RPO